

J^{WM}
1283 - pii. 201.084

EESTI
RAHVUS-
RAAMATUKOGU

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AEGKIRI.

Nr. 40 (406)

12. oktoobril 1929 a.

IX. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.
Tellimise hind: aastas . . . . . Kr. 10.—
poolaastas . . . . . „ 5.—
veerandaastas . . . . . „ 2.50

Kohtu- ja siseministeeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:
aastas . . . . . Kr. 8.—
poolaastas . . . . . „ 4.—
veerandaastas . . . . . „ 2.—
Üksik number maksab 25 senti.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-47
Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1

Kuulutuste hinnad:
1/1 lehek. . . . . Kr. 40.— || 1/4 lehek. . . . . Kr. 10.—
1/2 „ . . . . . „ 20.— || 1/8 „ . . . . . „ 5.—
1/3 „ . . . . . „ 13.50 || 1/16 „ . . . . . „ 2.50

Tunnistuste kaotuste kuulutused Kr. 1.—
Lehe eesküljel 75% o, tekstis 100% kallim.

Adressi muutmise 30 senti.
Address kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) A. Liit, Nähte laibal. 2) M. Morrison, Autoliikumise korraldamisest. 3) M. Lembit, Sundmääruste kooskõlast seadustega. 4) New-Yorgi öölokaalidest. 5) Kümme aastat Eesti politsei teenistuses. 6) Ametlik osa. 7) Küsimusi ja kostmisi. 8) Välismailt. 9) Kirjavastusi. 10) Kuulutusi.

Nähte laibal.

A. Liit.

(Järg.)

Laiba roistumine. Pärast kindlate surmamärkide ilmsikstulekut hakkavad laibal kord-korralt arenema ka roistumise protsessid, mis peagi avalduvad sellekohaste väliste tundemärkide näol. Viimaste järgi võib aga omakord otsustada roistumise ulatust ja ühenduses laipa ümbritsevate tingimustega, ka selle kestvust. Roistumise nähud selguvad kõige paremini muidugi lahkamisel; siin aga võtame vaatlemisele roistumise protsessi väliseid nähte, milliste tundmine on vajaline ka politseiametnikule, et orienteeruda laiba esialgsel vaatlusel. Sellele vastavalt peatume eeskätt roistumisenähtudel, mis tulevad ette nahal, ja siis üldistel muudatustel, mis tekivad laibas mädanemise tagajärjel.

Roistumisenähud nahal. Mõne aja jooksul, mille kestvus oleneb vastava-

test tingimustest, algavad laiba kudedes isesugused protsessid, mis kutsuvad esile rea nähte, missugused kogusummas nimetatakse roistumiseks ehk mädanemiseks. Suvel, näit., tulevad meie ilmastus esimesed roistumise nähud ilmsiks tavaliselt teisel või kolmandal päeval, talvel aga 7.—8. päeval pärast surma. Üldiselt oleneb laiba roistumise kiirus, määr ja iseloom selle keskkuse omadusist, millesse laip sattus surres või pärast surma. Roistumine kuulub hapnemisprotsesside hulka, mille põhjustajaks on isesugused pisilased. Viimased vajavad aga oma eluavaldusteks vastavaid tingimusi ja need on: niiskus, kohane temperatuur ja küllaldane õhu juurepääs.

Esimeseks roistumise kuulutajaks tuleb pidada vastava värvi tekkimist laiba

nahal. See viimane ilmub tuhmrohekate täppide näol eelkõige kõhu alumises osas parema kubeme kohal. Täppide rohekas värv muutub kord-korralt rohekas-pruuniks. Selle roistumisnähu põhjuseks on asjaolu, et soolikates ohtralt tekkiv mädanikugaas lahutab kudedesse püsijäänud vereriisimete vere värvolluse, mis gaaside mõjul muutub ühtlasi rohekaks.

Ühenduses teiste andmetega võib kohtuarst roistumistäppide varal otsustada mitmesuguseid praktilisi küsimusi, nagu: kuipalju aega on möödunud surmast, laiba asend, missugustes tingimustes laip on viibinud j. m. Täppide olemasolu või nende puudumine tuleb tähendada vaatlusprotokollis, mis eriti tähtis esimesel juhtumisel, kuna roistunud laibad tunduvalt võivad kannatada edasisaatmisel lahkamispaika ja sellega palju kaotada oma esialgsest väljanägemisest.

Roistumisnähud laibalaikudes. Mädanemise algamisega laibas tekivad muudatused ka laibalaikudes. Vere värvollus, hämoglobiin, hakkab lagunema ja ühes seega muutma oma värvi. See tuleb nähtavale muidugi eeskätt seal, kuhu kogunenud kõige rohkem verd — laibalaikudes; viimaste värv muutub tuhmpruunakas-pruuniks või hall-violetiks. Pärastpoole, kui mädanemine rohkem hoogu võtnud, seguneb üldise värvingu hulka veel ka tuhmrohekas toon.

Põiekesed laibalaikudel. Veri ja mahlad, valgudes läbi soonte seintest, tungivad keha välispinnale. Nende surve eristub naha sarvkiht (epidermis), moodustades vedelikuga täidetud põiekesi. Loomulikult on see nähtus kõige intensiivsem allpoolseisvates kehaosades, seega kohtades, kus asuvad laibalaigud. Põiekesed on täidetud segase tuhmpruuni vedelikuga. Nende suurus on mitmesugune — nõopnõela peast kuni kanamunani, olenedes sellest, kui kaua need on püsinud. Kui laip lamab seljal, siis tekivad kirjeldatud põiekesed tihti külgedel. Nende diagnostiline tähtsus on selge: nad tunnistavad laiba lagunemise algust.

Roistumisvõrgud. Mädanemisprotsessi püsites, kui mädanikugaasi koguneb juba suuremas määras, hakkab lagunema ka värvollus kõrgemalseisvates tõmbsoontes püsinud vereriisimetes (s.o. kohtades, mis vabad laibalaikudest) ja

valgub ühes verelimaga ümbritsevatesse kudedesse. Selle tõttu ühel ja samal ajal eelpoolkirjeldatud muudatustega laibalaikudes tulevad vastavates keharaajoonides nähtavale punakas-pruunide või tuhmroheliste täppide viirud. Need viirud, omades harilikult võrgutaolise seotuse, nimetatakse roistumisvõrkudeks. Nende asukohad vastavad tõmbsoonte asetusele kehas, nii näit. laiba seljali olles võib leida neid rinna ülemises osas, sinna liituval kaelal, õlgadel ja reite sisekülgedel. Kirjeldatud nähud tõendavad seda, et mädanemine on juba täies hoos. Ühenduses sellega võib panna tähele ka tunduvald muudatusi laiba üldises väljanägemises, mis omakord võib põhjustada laiba mittearatumise omaste poolt. Mädanemise hilisemal järgul tungib ikka ohtramalt mädanikugaasi nahka, mistõttu viimane punsub üles, keha näib olevat justkui paistetunud ning nahale vajutades on kuulda kerget prõksumist.

Naha alla tunginud vedelikkude mõjul allpoolseisvates kehaosades ja gaaside mõjul nendes kehaosades, mis seisavad kõrgemal, lööb naha pealiskiht alumistest kihtidest lahti, moodustades mitmel pool kehal tuhm-pruunika vedelikuga või gaasiga täidetud põied. Kuid ka seesugustel kohtadel, kus pole tekkinud põisi, hõõrdub epidermis õige kergesti maha ja paljastatud kohtadel tuleb siis nähtavale niiske, libe roosa-rohekat või tuhmrohekat värvi naha aluspind. Sedaviisi lahtilõõnud epidermist võib koorida nahalt maha küllalt suurte lapadena. Huvitav on märkida, et kirjeldatud mädanemisejärgus võib kaelabadel tõmmata naha pealiskihi maha kindla näol, isegi ühes küüntega. Viimasel asjaolul ei puudu oma praktilinegi tähtsus, nimelt laiba daktyloskopeerimise mõttes selles mädanemise järgus. Kuna alumistest kihtidest lahtilõõnud epidermis sõrmeotsadel on harilikult seevõrra kortsunud, et puudub võimalus näpupalgedele võtmiseks (kui see laiba isiku kindlaks-tegemiseks peaks osutama tarviliseks) harilikul teel, siis võib asjatundja eelpoolkirjeldatud viisil mahavõetud käenaha päevapildistamise abil heal juhtumil ka veel näpupaljed avalikuks teha, milleks mahavõetud nahkkinnas tuleb muidugi vastava täidisega siledaks pingutada.

Üheks väliseks mädanemise tunnu-

seks on, muidugi ka kõigile hästi tuntud, vastik mädalehk, mis ümbritseb laipa, olles eriti terav mädanenud laipade lahkamisel. Haisu tekitajaks on kirjeldatud mädanikugaasid, mis tungivad läbi naha ja keha-avauste välja. Mõistagi, et gaasi tekib kõige rohkem kõhu- ja rinnakoopas, millised gaaside surve lõpupoole tugevasti laienevad ja üheskoos pusunud nahaga laiba esialgset kehasuurust tunduvalt suurendavad. Seda võetagu arvesse vananenud laipade ettenäitamisel või päevapildistamisel äratundmise otstarbel.

Kui laibal on juba tulnud ilmsiks kõik kirjeldatud nähud, siis jääb laiba sisemine lahkamine enamasti tagajärjeks, kuna kudedes asetleidvad protsessid ja omadused on mädanemise tagajärjel juba seevõrra muutunud, et sisemise uurimusega ei saa enam kindlaks teha haigusliikude ega väliste mõjutuste tagajärgi ega ka nende puudumist, välja arvatud vigastuste jäljed kondikavas.

Kui kaua kestab mädanemine, kuni laip on lõplikult kõdunenud? Üldiselt peab tähendama, et mädanemise protsessid arenevad alul kiiremini ja muutuvad pärastpoole kord-korralt aeglasemaks. Suremise aja kindlaksmääramine roistumisnähtude varal võib tulla arvesse mõnest päevast kuni mõne aastani. Mädanemiseks soodsates tingimustes pehmed kehaosad lagunevad lõplikult 2—3 aastaga, krõmpsluud ning luukõitmed peavad vastu 5—6 aastat, kuna kõige vastupidavamad on kondid. Kondid kaotavad küll oma orgaanilised osad juba 10—12 aasta jooksul, muutudes seejuures murduvateks ja kohedateks ning omandades pruuni värvi, kuid puutumata olekus võivad nad püsida sel kujul aastasadu. Samuti alistuvad üksikud sisemised organid ühesugustes tingimustes mitmesugusel viisil mädanemisele, andes omakord asjatundjale võimaluse otsustada suremise aega.

(Järgneb.)

Autoliikumise korraldamisest.

M. Morrison.

Õnnetuste ärahoidmiseks autoliikumisel soovitatakse ühelt poolt maksma panna autoomanikkude tsiviil-vastutust autojuhtide tegevusest tekkinud kahjude tasumisel. Sarnase vastutuse maksmapanevõtte eriseaduse teel tehakse vastutavaks varandusliselt vastutusvõimelised isikud; seadusel oleks aga veel teine hea külg: ta sunniks autoomanikke ettevaatlikult talitama uute autojuhtide ametisse võtmisel.

Teisest küljest leitakse puudulikud olevat meie sundmäärused, mis olevat väga kirjud ja ebauhtlased. Soovitatakse liikumise korraldus terve Eestis anda ühe keskastutuse kätte ja selleks seadusega varustada politseid sundmääruse väljaandmise õigusega liikumise korralduse alal („Päevaleht“ nr. 258 — 1929).

Mõlemas ettepanekus on osa tõtt, kuid mõlemad on ka jaolt palliatiivsed. Uute seaduste andmine ei sünni nii kergesti; senikaua kui need on ilmunud, peame läbi ajama maksvate määrustega. Autoomanikkude kaasvastutus õnnetuste puhul jääb vaevalt nende kanda; seda püütakse

liikumiste sissetulekutest tagasi saada. Küsitav on ka liikumismääruste andmine ja liikumise juhtimine ühest keskkohast. Need ei peaks piirduma üksi liikumistehnika reguleerimisega, vaid peaksid haarama ka õnnetuste eest hoidmise külge, nagu hoiatusmärkide ülesseadmine, teede ja sildade parandamine, mõnede kohtade sissepiiramine, isegi kohati valgustuse sisseseadmine ja muude abinõude muretsemine. Kas ei kiputa seega liig kergelt ühedelt asutustelt, maakonnavalitsustelt, rida kohuseid üle võtma ja teise asutuse peale laduma? Ja mis on selle kindlustuseks, et samadel oludel üks asutus nende kohustega saab kergemalt toime kui teine?

Unustusse nende ettepanekute juures kipub jääma terve küsimuse keskpunkt, autojuht, kes liikumist teostab tegelikult ja kes ära libiseb vastutusest, mida kaasa toob tema poolt valitud elukutse. Sõidumääruste rikkumise eest trahvimisel pole küllalt nõutud autojuhtidelt õnnetuste ärahoidmiseks kõikide võimaluste kasutamist.

Oodata parandust asjale seega, et maanteede korrashoia riigi kätte minekuga sõiduteede headus tõuseb, oleks ühekülgne lootus. Tehhoovlite tööga võib anda maanteele siledust, teede ehitusmaterjal iseenesest jääb aga endiseks. Ja see on omadusega, mis teeb tee vihma tagajärjel libedaks ning suurendab libisemise võimalust.

Kõige juures on silmist lastud nähtus, mida ei saa puudutada ülalnimetatud ettepanekud ega ükski sundmäärus, kuna see ei kuulu sinna. Nähtus on lahutamatu kaaslane autojuhtide elukutsega, see on puht-psühholoogiline ja autoõnnetuste peapõhjusi. Kujutage endale ette isiku meeleolu, kes tüüri-ratta juhtimisele asudes seisab väga mugava ja kiire sõidu võimaluste ees. Missuguseid pingutusi vajab see isik, et ülevoolavat meeleolu tagasi hoida! See nähtus on säärane, mis juhib vastutuse tõsiduse uuesti autojuhi isiku juure ning siin ei aita liikumiskorralduste parandamine ega autoomanikkude kaasvastutus.

Suuremates Euroopa liikumise tsentrumites pannakse pearõhk autojuhtide enda vastutusele võtmisele. Nii oli veel mõne aasta eest Pariisis suur tung autojuhtide ametile, kuid tänavu tunti juba nendest puudust. Autojuhid lahkuvad ametist vabatahtlikult ja hulgaliselt, tuues ette põhjusena, et aasta-aastalt on suurenenud trahvid, mis teevad teenistuse pidamise võimatuks. Vaevalt mõtleb seal keegi ette võtta trahvide pehmendamist või vastutuse vähendamist. Ka meil peab varem või hiljem lööma läbi seisukoht, et autojuhi elukutse varjuküljed peavad silma ees seisma kõigepealt autojuhil endal, neid ei saa veeretada teiste peale.

Välismaail on püütud parandusi luua sõidumääruste rikkujate vastu iseärase kohtute sisseseadmise-ga, kes oleksid kompetentsed harutama sellesarnaseid süütegusid. Käesoleva aasta kevadel tehti sellega algus. Viinis, Stuttgartis ja

Berliinis. Meie oludes oleks võimalik selliseid asju anda mõnele kohtunikule, vähemalt Tallinnas, kes võiks saada liikumisasjanduse eritalitajaks, kõigi sellesse alasse puutuvate eelduste ja teadmistega.

Missugustel põhimõtetel tuleks toimida sõidumääruste rikkumise trahvimisel või sellekohastel süüdistamistel kohtutes, tuleb tähendada järgmist: Kuigi sõidu kohta antud sundmäärustes enamasti tähendatud sõidukiiruse ülemmäär, ei vabasta see autojuhti veel vastutusest õnnetuse puhul, kui ta pidanud kinni lubatud õiguse tarvitamisest. Kõrgeim sõidukiiruse määr on ikkagi luba, mille tarvitamisel autojuht ise peab ära tundma paraja mõõdukuse. Tallinna liikumismääruse § 5. lubab rist- ja käänukohtadel sõiduautodel liikuda kuni 15-km. kiirusega tunnis, kuid see ülemmäär on antud juhtumiteks, kus tee vaba ja midagi ei sega ega ähvarda sõidukit ega kodanikku. Nagu teada, juhtuvad õnnetused sageli just nimetatud kohtadel. Kes keelab aga autojuhte seal sõitmast, näiteks, kas või jalakäija kiirusega, mis mõnel pool otsekohe soovitav? Sõidukiirusest üleminek on süütegu omaette, millel õnnetuste ärahoidmine kaugemaks eesmärgiks. Sedasama võib tähendada ka sõitudel maanteedel, kus autojuht ikkagi peaks kahtlema tee korrasoleku ja sõidukõlbulisuse juures (v. juhtumine 2. oktoobril s. a. Tallinna-Pärnu liini omnibusega Jädivere sillal).

Huvitav on jälgida üht Saksa Kammergerichti otsust 1924. a., mille järgi Berliinis tehakse vastutavaks kiire sõidu eest ikkagi autojuht. Autos oli istunud kõnesoleval juhtumil peale juhi autoomanik ise, kes sarnast kiiret sõitu oli lubanud, võib olla, seda isegi soovitud. Kohus ei tunnistanud selles autoomanikku süüdi, et ta ei kutsunud autojuhti korrale.

Ei oleks üleliigne, kui autojuhtide kõrval peaksid vastutama isikud, kes autojuhte lubatavast kiirusest kiiremale sõidule on sundinud, nagu see tihti tuleb ette.

Sundmääruste kooskõlast seadustega.

M. Lembit.

Sageli tuleb meil leppida kohaliste sundmääruste arusaamatustega, nimelt, kas määrused on antud kooskõlas üldseadustega, keskvalitsuse määrustega ja

kas nad püsivad maksyusel aja suhtes. Teoreetiliselt peame tõeks, et iga seadus on aja suhtes seni maksey, kuni see pole muudetud või tühistatud, ja et sea-

dusel ei ole tagasiulatuvat tehet, välja arvatud juhud, kui see on seaduses otsekohe väljendatud. Tõeks peame ka seda, et ministeeriumid annavad juhtnööridena määrusi seaduste elluviimiseks siis, kui seadus käseb teha seda või lubab. Omavalitsustel jääb aga õigus ja kohustus anda kohalisi sundmäärusi elunõuetele vastavalt eriseaduse alusel ja siis, kui antud üldseadus paneb selle neile kohustusena peale.

Näiteks annab omavalitsus linna- ja aleviseaduse alusel igasugused sundmäärused välja puhtuse ja korra kohta üldiste tervishoiu seaduste põhjal ja viimastega kokkukõlas. Tervishoiu seadus, kui niisugune, nõuab üldiselt puhtust avalikkudes kohtades, kuid omavalitsus määrab ära lähemad nõuded, kuidas tuleb toimida üksikutes kohtades ja üksikutel juhtumitel, näiteks: linnatänavatelt ja trotuaaridelt peab rohi olema kirkutatud, loomi ei tohi lasta tänavakraavides sööta jne. Üldseadus ei maini peensusi. Määruste normide mitte-täitjad võetakse teatud korras vastutussele.

Oletame, et riigikogu tühistaks linna või alevi eriseaduse, mis omavalitsusi õigustab sundmäärusi andma. Kas kõik antud määrused kaotaksid siis oma maksvuse? Peaksid küll kaotama, sest sundmäärused osutuksid siis mitteseadusepärasteks tunnustatud asutuse poolt väljaantud aktideks; neid tuleks siis asutuste poolt uuesti välja anda, kelle peale määruseandlus pandud. Vene kubernerid andsid, näiteks, omal ajal igasuguseid sunduslikke määrusi välja vastavate seaduste volitusel. Kuivõrt need seadused on Eesti valitsuse ajal tühistatud või muudetud, seevõrt ei saa pida nende alusel antud määrusi enam maksvaks. Oletame, kui riigikogu muudaks linnade ja alevite eriseaduse seega, et paneks sundmääruste-andluse keskvalitsuste peale, siis peaksid antud määrused seni maksma, kuni ministeerium uued annab. Kui aga muudeseadus mainiks seda, et seaduse alusel ka kõik antud määrused ja korraldused otsekohe oma jõu kaotavad, siis oleks säärane seadus tagasiulatuva tehte iseloomuga.

Kuid ülaltoodud näited võivad olla vaieldavad. Vabariigi algpäevil tunnustas asutav kogu kõik vene seadused

maksvaks kuni nende tühistamiseni või muutmiseni. Anarhia ärahoidmiseks oli säärane tunnustamine hädatarviline. Hiljuti tunnustati vabariigi valitsuse otsusega rida alevide linnadeks, ilma et sellekohane linnadeks tunnustamise eriseadus oleks riigikogult võetud vastu. Tunnustatud linnades jäid vanad sundmäärused maksma, millised olid antud aleviseaduse alusel, ilma et linnavolikogud oleksid neid uuesti saatnud avaldamiseks R. Teatajas.

X. linnas, näiteks, kus varemalt teenisin, tuli palju arusaamatusi ette vanade aleviseaduste maksvuse küsimustes. Alevi sundmääruste rikkujate peale tõstetud süüdistused lõpetati rahukohtuniku poolt Kr. Kp. S. § 52¹ põhjal, sest kohus neid alevi volikogu poolt antud määrusi linnas, kui linnaseaduse alusel tegutsevas administratiiv-üksuses, ei tunnustanud maksvaks. Rahukogu oli päri selle põhimõttega, seepärast kestis linnas teatud määral arusaamatus ja korralagedus seni, kuni linnavolikogu vanad määrused töötas ümber, milline töö kaua kestis. Politsei aga pidi seisma kolme tule vahel — kodanikud viibisid arusaamatuses, kuna omavalitsus ja kohtuvõimud püsisid kumbki oma arvamise juures. Uutes naaberlinnades käidi aga vanade määruste järgi, ilma et kohtuvõimud (kohalised) oleksid küsimustesse niivõrt süvenenud, kuivõrt määrused on maksvad aja ja maa-ala suhtes.

Edasi kaalutleme üldseaduste tühistamisel või muutmisel tekkivaid olukordi. Eriti väärivad tähelepanu kaks uut seadust ja nende alusel antud keskvalitsuse ja omavalitsuste määruste elluviimise juhtnöörid. Need on: 1) piirituse ja alkohol. jookide müügi seadus (R. T. 50 — 27), lisaks — raham. määrus (R. T. 74 — 27), ja 2) jõuvankrite sead. (R. T. 30—29), lisaks — teedemin. määrus (R. T. 54 — 29). Piirit. ja alkohol. jookide müügiseadusega ja sellele kuuluva rahamin. määrusega kaotasid maksvuse kõik varemalt antud seadused sel alal. Endised seadused reguleerisid kauplemise aega joogikohtades, näiteks, teisiti kui uus seadus (§ 37). Endiste seaduste alusel olid antud omavalitsuste sundmäärused kauplemise aja ja korra kohta. Olid ette nähtud kauplemise aja alanormid, kus kella 10-ni õhtul, kus kella 11-ni jne. Uus seadus lubas aga kaubelda

joogikohtades kella 12-ni, teatrites ja suvituskohtade suvirestoraanides kella 1-ni öösel. Sama sead. § 38. näeb ette omavalitsuse võimaluse teha kauplemise aja suhtes kitsendusi. Säärased kitsendavad vanad määrused aga püsisid tühistatud vana seaduse alusel. Kus uusi kitsendavaid määrusi uue sead. § 38. alusel pole antud, kas võib lugeda vanade määruste kitsendusi maksvaks, kuigi nad uue seaduse (§ 37) normidest ei kaldu kõrvale? Minu arvates mitte, sest kui seadus tühistati, siis pidid ka sama seaduse alusel antud määrused tühistuma, ja joogikohad võisid kuni uute (§ 38) alusel kitsendavate määruste andmiseni kaubelda kõik vabalt kuni kella 12-ni. Ja mäletan, et kohus ühines omal ajal selle põhimõttega.

Möödamannes mainin veel ühest arusaamatusest kohtadel § 37. suhtes ja nimelt: aktsiisiametnikud, näiteks, annavad välja patendid pealkirjaga „suvirestoraan kauplemise õigusega kuni 15. oktoobrini 1929. a.“. Nupukad ärimehed püüavad tõlgitseda seadust nõnda, et kauplemine olewat lubatud kella 1-ni öösel. Kuid seega eksitakse siiski. Seaduse paragrahvis on öeldud: „suvituskohtades — suvirestoraanides“. Need kohad on avaldatud seaduses nr. 64. — R. T. 109/110 — 25. Ei saa lubada näiteks Petseri linnas suvirestoraanis kaubelda kella 1-ni. Üks raske küsimus jääb ikkagi veel lahtiseks. Jutt on kauplemise ajast, aga kui kodanik on enne kella 12-t kraami ostnud, kaua aega tema tohib viibida joogikohas ja seal juua-

süüa? See küsimus on paljudes kohtades tänapäevani tüliõunaks politsei, rahva ja äripidajate vahel. Ka kohtunikud ei seisa selles küsimuses ühisel platvormil. Tean teatrimajades einelaudu, kus kauplemise aeg on (uue sead. alusel) kohalise sundmäärusega reguleeritud: „kaubelda võib kella 1-ni öösel, peale selle koristamise lõpetamiseks ja arvete õiendamiseks lubatud einelauda lahti hoida 1 tund hiljem, see on kella 2-ni öösel.“ Säärane reguleerimine ei näi õige olevat. Siis peaksid ka kõrtsid võima kasutada säärast eesõigust, kel piiratud kauplemine kella 11-st.

Analoogiliselt peame tõlgitsema ka jõuvankrite seadust ja sellele kuuluvat teedemin. määrust. Uus seadus tühistas endise seaduse (R. T. 43 — 1923). Keskvalitsuse määrus näeb ette uued sõidukiiruse normid (§ 51.). Määrus tühistab samuti endised määrused (R. T. 79/80 — 25, 86 — 26 ja 23 — 28). Loomulikult langevad ära endise seaduse ja endiste määruste alusel antud kohalised sõidukiirust reguleerivad endised normid. Uue määruse § 51. lõpulõige mainib omavalitsuse õigust anda välja ettenähtud maksimum sõidunormide kitsendamise ja mõnes paigas koguni keelamise õigust. Järelikult, minu arvates ei saa politsei vanade määruste järgi enam käia, ega neid kitsendavaid norme elus hoida. Omavalitsused peaksid vanad normid revideerimisele võtma, need uue määrusega kooskõlastama ja välja kuulutama.

TOIMETUSELT.

Alevi muutmiseega linnaks lähevad kõik alevi varandused, õigused ja kohused linnale üle. Ühes varanduste, õiguste ja kohustega lähevad üle ja jäävad jõesse ka nende valdamise suhtes tehtud senised aleviomavalitsuse korraldused, järelikult ka sundmäärused — seniks kuni neid ei muuda linnaomavalitsus, kes alevi õigused ja kohused päris.

Omavalitsuste õiguste ulatus sundmääruste andmises on seadustega piiratud ja omavalitsuste sundmäärused peavad olema kooskõlas seadustega ja nende põhjal antud keskvalitsuse korraldavate määrustega. Kui maksva seaduse muudatus või uus seadus ei eita omavalitsuse senist õigust sundmääruse and-

mises, siis jääb omavalitsuse senine sundmäärus jõesse nendes osades, mis ei ole teisiti määratud ega seisa vastolus seaduse muudatusega või uue seadusega ning nende põhjal antud keskvalitsuse korraldavate määrustega.

Nii piirituse ja alkoholiliste jookide müügi seadus (R. T. 1927 nr. 50, sead. nr. 46), kui ka jõuvankrite seadus (R. T. 1929 nr. 30, art. 218) ning nende põhjal antud keskvalitsuse määrused korraldavad küll osalt teisiti kui endised seadused ja määrused alkoholiliste jookide müügi aega ja jõuvankrite sõidu kiirust, kuid ei eita omavalitsuste õigust neil aladel anda omalt poolt täiendavaid, üldnorme kitsendavaid määrusi, järelikult

nad ei tühista ka omavalitsuste seniseid sundmäärusi nendes osades, mis ei ole vastolus või määratud teisiti uute seadustega või nende põhjal antud keskvalitsuse uute määrustega. Näiteks, piirituse ja alkoholiliste jookide müügi seaduse § 37-ga määratakse alkoholiliste jookide müügi kestus äripäevadel kella 9 hommikul kuni kella 12 öösel, teatrimajades ja suvirestoraanides nendes suvituskohdades, mis tunnustatud sellisteks Riigi Teatajas avaldatud vabariigi valitsuse otsustega, kuni kella 1-ni öösel. (Teistes kohtades asuvad suvirestoraanid peavad kauplemise lõpetama kella 12 öösel, neile ei ole lubatud pikemat aega). Kui endise seaduse alusel antud omavalitsuse sundmäärusega alkoholiliste jookide müük on lubatud kella 8 hommikul kuni kella 11-ni öösel, siis uue

seaduse maksma hakkamisega seda ei või alata enne kella 9 hommikul ja see ei või kesta üle kella 11 õhtul senikaua, kuni omavalitsus, kellel müügiaja piiramise õigus, seda ise ei pikenda kuni seadusega lubatud maksimaalse aja määraneni. Samuti on lugu jõuvankrite sõidukiirusega ja üldse omavalitsuste sundmääruste maksvusega seaduste muutmisel.

Kui alama astme kohtud seadusi või sundmäärusi mitmetviisi tõlgitsevad ja analoogilisi asju mitmetviisi otsustavad või kui nende otsused muudel põhjustel ei rahulda vaidlejaid pooli, siis viidagu seesugused vaieldavad küsimused kaebekorras riigikohtusse, kes need lõplikult otsustab ja kelle otsused on alama astme kohtutele kohustavaks, üldiseks ning ühtlaseks juhtnööriks.

New-Yorgi öölokaalidest.

Keeluseadusemaksmapanemisega Ameerika Ühisriikides muutus politsei töö mitmetki küljest väga raskeks. Juure tulid sootuks uued kuriteod, mida varem Ühisriikides ei tuntud: piirituse ja alkoholiliste jookide salavedu, nendega salakaubitsemine ja nende valmistamine. Eriti raskeks osutus võitlus salakaubavedajate vastu. Viimased organiseeritud peagi, tekkisid üle riigi — kõigepealt muidugi piiriäärsetes linnades — kurjategijate salgad, kes tänu nende kasutada olevatele suurtele rahasummadele, hakkasid korraldama salavedu üle riigi piiride õige laias ulatuses. Kuid ükski see ei suurendanud politsei tööd. Varsti läksid üksikud salgad omavahel tülli, süüdistati üksteist äraandmises, kokkulepetest mitte kinnipidamises jne. Selle tagajärjeks olid ja on alalised kokkupõrked üksikute salakaubavedajate salkade vahel, nagu meie neid näeme, näiteks, Chicagos, kus mõnikord tekib isegi korrapärane sõda vaenuliste salkade vahel, kusjuures sõjariistadena pole ükski mängus pussid ja püstolid, vaid ka vintpüssid ja isegi kuulipildujad.

Teiseks keeluseaduse halvaks küljeks politseile Ühisriikides on asjaolu, et politsei on peaaegu täiesti kaotanud kontrolli kurjategijate üle, s. o. isikute üle, kes kahtlustatakse kuritegude toimepanemises või kes pärast mõne karistuse kand-

mist viibivad jälle vabaduses ja kelle kohta põhjendatult võib arvata, et nad varem või hiljem panevad toime uusi kuritegusid. Varemadel aegadel kontrollis politsei sarnaseid isikuid kõiksugustes lokaalides, loodi isegi sidemeid lokaalide omanikkudega või seal teenivate isikutega ja saadi tähtsat informatsiooni. Need lokaalid, mis politseile tähtsad kirjeldatud mõttes, on nüüd kinni: ühes alkoholiga kadusid ka nemad. Nad ei kadunud aga jäädavalt ega ka tegelikult, nad kadusid ainult politsei silmist. Löödi lahti erakorterites enam või vähem mugavalt sisseseatud salakõrtsid, mis igapidi teevad politseile suurt muret.

Ühisriikide praegune president Hoover tähendas ametisse astumisel, et suurimaid pahesid Ühisriikide elus on seaduste ignoreerimine kodanikkude poolt ja ühenduses sellega kuritegude arvu alaline tõus. Eriti näitas tema, kui suurelt kasvavad kuriteod, mis on ühenduses keeluseadusega. Tema mainis ka politsei rasket tööd võitluses keeluseaduse vastu eksijate suhtes. Politsei teeb, mis võimalik, kuid kodanikud ise raskendavad politsei tööd, lugedes tihti väga õigeeks politseid petta keeluseaduse täitmise alal. Ja kõige rohkem annavad sel alal tööd politseile just öölokaalid, mis õitsevad seal, kus on palju rahvast, s. o. suurlinnades.

George E. Worthington kirjeldab lähemalt ajakirjas „Graphic Survey“ öölokaalide elu ja tegevust. Tema järgi on pilt New-Yorgis ikka üks ja sama. Mõne väikese ja mitte kuidagi silmatorkava maja ees (neid maju leidub igal New-Yorgi tänaval, suurematel on neid harilikult rohkem kui üks) peatub auto. Sõidukist astuvad välja hästi riietatud härrad, muidugi õhtuülikonnas, ja sammuvad maja poole. Härrad on tulnud provintsist ja tahavad veidi lõbutseada. Nad on kuidagi aadressi teada saanud (selle eest hoolitsevad harilikult juba head tuttavad ja sõbrad) ja tahavad oma silmaga näha, mis suguseid orgiaid õieti New-Yorgis peetakse, ja neist võimalust mööda osa võtta. Võõrad sammuvad ühe ukse juure ja helligistavad. Enne kui neid majja lastakse, uuritakse neid veel tähelepanelikult ukseleiduva väikese avause läbi. Kui esimene vaatlus lõpeb võõraste kasuks, avatakse ettevaatlikult uks, mis aga ketiga suletakse, ja küsitakse, kas võõrastel on ka liikmekaart. Mõistagi ei ole neil mingisugust kaarti, kus seda provintsist ikka saab! Nad seletavad siis ka kohe (nii on neid juba kodu õpetatud), et nad on alles New-Yorki jõudnud ja ei tunne veel suurlinna kombeid. Uksehoidjal (alati naisterahvas, et äratada väliselt muljet, nagu oleks tegemist tõesti erakorteriga) tekiavad veel mõningad kahtlused, sest ei või teada, vast ehk on härrad siiski politseist ja mängivad ainult provintslaste osa. Võõrad, kes on aga hästi informeeritud New-Yorgi öölokaalides vallitsevate kommete suhtes, annavad naisuksehoidjale paar dollarit ja sissepääs on vaba.

Sisseseade harilikule publikule määratud öölokaalides on ikka ühesugune, samuti ka tegevus ja elu seal näitavad sama ilmet. Suur tuba, n. nim. salong, on täidetud väikeste lauakestega, millede juures istuvad daamid ja härrad. Peasi on muidugi joogid — „drinks“. Laudadelt võib leida punaseid, rohelisi, kollaseid ja valgeid jooke, igal kujul katsutakse keeluseadust rikkuda. Mõne laua ääres mängitakse ka kaarte, egas õige ameeriklane pookerita ei saa elada. Lokaalis valitseb hea tuju, palju kisa, kära ja naeru. Ja lärmitseda võib ka, sest korter on nii seatud sisse, et tänavale ei kosta midagi. Toa keskel leidub alati suurem vaba ruum, kus tantsitakse. Jazz-orkestri helide saatel tantsitakse tantse, mis parajasti moes ja mida võib näha kõikjal maailmas: Lon-

donist Valparaisoni ja New-Yorgist Konstantinoopolini. Üksikud paarid kaovad pärast tantsu mõneks ajaks ja ilmuvad siis jälle tagasi: öölokaalid pole ainult restoraanid, nad täidavad veel mõningaid teisi ülesandeid, mistõttu neid politsei eriti huvitab.

Kui võõrad ilmuvad lokaali daamidega, siis seltsivad neile varsti naisterahvad lokaalist. Aetakse juttu, juuakse ja tantsitakse. Ka süüa võib saada — kõik muidugi väga kõrge hinna eest. Kuid see pole kõik. Mõne aja pärast, kui juba küllalt joodud ja lõbutsetud, küsivad daamid, kas võõrad ei soovi uimastavaid mürke: morfiimi, kokaiini, heroini või oopiumi. Nagu näha, on kõige eest hoolitsetud, igaühe maitset ja tahtmist püütakse rahuldada. Ja just uimastavate mürkidega kauplemise suhtes pakuvad New-Yorgi öölokaalid erilist tööd politseile. Nende mürkide tarvitamine Ühisriikides kasvab iga aastaga, vaatamata ametivõimude püüetele, vähendada seda tarvitamist. Öölokaalid ei müü neid mürke ainult oma võõrastele, vaid annavad neid edasi ka tänavamüüjatele ja tuttavatele „koduseks tarvitamiseks“. Öölokaalid New-Yorgis ja teistes suurtes Ühisriikide linnades on seega muutunud ka uimastavate mürkidega kaubitsemise keskkohaks.

Sääraseid öölokaale on New-Yorgis palju, iga päev tekib uusi juure, sest vaatamata suurele riisikole, vaatamata ähvardavatele karistustele ja võimalikkudele ainelistele kahjudele on sissetulekud nii suured, et arvatav riisiko kedagi ei heiduta. Neid lokaale on muidugi väga mitmet liiki, rippuvalt sellest, missugusele publikule on lokaal määratud. Nii peatänaval — Broadwayl — võib leida öölokaale, kui ka sadama pimedamatel tänavatel. Kui mingisuguse pealtnäha ilmsüütu väljanägemisega maja ees, mille aknad ei lase tänavale valgust, peatuvad autod, siis võib olla enam-vähem kindel, et tegemist on öölokaaliga. Vahe toredate ja sadamas asuvate lokaalide vahel seisab ainult hindades ja lokaali sisseseades: alkoholi ja uimastavaid mürke võib saada igalpool, kusjuures valik on õige suur. Niisamuti leidub kõikides öölokaalides lõbunaisi.

Praegu võib küll täie õigusega öelda — ja seda tunnustavad ameeriklased ise — et kuulsast „moraalsest“ linnast pole enam üle jäänud midagi. Veel enne maailmasõda loeti New-York kõige moraalsemaks linnaks maailmas ja tõesti ei puutunud

seal vähemalt silma kõik need vastikud nähted, mis iseloomustavad harilikkude suurlinnade elu, kõigepealt ööelu. Ka politseilandmed näitasid, et joomine jne. oli New-Yorgis vähem levinud kui mujal suurlinnades. Nüüd aga on pilt sootuks teine. Politseilised razziaid, mida New-Yorgi politsei on tahtes-tahtmatult sunnitud aeg-ajalt ette võtma, näitavad tihti-peale kohutavat pilti. Keeluseaduse määruste rikkumine pole veel nii hull, ühenduses suurte joomingutega korraldatakse praegusaja New-Yorgis orgiaid sarnasel kujul ja sarnases ulatuses, nagu neid, näiteks, Euroopa suurlinnades tuntakse vähe. Seda seletavad ja selgitavad vähemalt New-Yorgi politsei andmed ja pole mingit põhjust neid andmeid mitte uskuda. Muidugi — ameeriklased on viimasel ajal palju raha teeninud, terve maailma kuld voolab kokku Ühisriikidesse, mis ime siis, et lõbutsetakse nii, nagu seda suudab välja mõelda ainult päris rikutud fantaasia.

Isikule, kes on võõras New-Yorgis ja kel puuduvad ka sõprade näpunäited ja nõuanded, pole siiski päris kerge sattuda öölokaali. Teejuhtideks ja avitajateks on siin tihti n. nim. võõrastehid. Need isikud (neil pole muidugi midagi ühist õigete võõraste juhtidega, nad on ainult öölokaalide agendid) kõnnivad jaamade ja võõrastemajade juures edasi-tagasi, et kliente leida. Kui keegi paistab neile olevat usaldusväärne, minnakse võõra juure ja küsitakse, kas ta ei sooviks näha midagi erilist ja läbi elada mõned rõõmsad tunnid. Jaatava vastuse saamisel võetakse auto ja sõidetakse vastavasse lokaali.

On aga ka lokaale, kus sissepääs on raskendatud. Ei taheta näha igaüht, vaid soovitakse olla enam-vähem oma keskel, soovitakse kõigepealt olla kindel politsei ees. Sarnastesse lokaalidesse — need kannavad muidugi kõik juba klubi nime — võib pääseda ainult klubiliikme kaudu või tema soovitusel. Lõpuks on ka lokaale, millede omanikud põhjendatult kardavad kõige enam politseid ja kuhu seetõttu pääseb ainult märgusõna ütlemisel. Ka liikmed pääsevad neisse klubidesse ainult salasõna abil, mida tihti vahe-

tatakse ja ainult liikmetele teatavaks tehakse.

Politsei töötab kõigest jõust, et likvideerida öölokaale, mis, nagu eelpooltoodust näha, moodustavad väga mitmes mõttes õige hädaohtlikke lõbustuskohti. Kuid iga suletud lokaali asemel tekib jälle paar uut, nii et vaatamata kõikidele suurejoonelistele razziatele ei suudeta midagi ära teha, ei suudeta peasjalikult seetõttu, et publik politseid ei toeta. Kõik lokaalid on muidugi lõbunaisi täis, on seega ühtlasi prostitutsiooni keskkohaks. Tõendatakse küll, et naistega kauplemist ei tulevat seejuures ette, s. o. et naisi ei sunnita prostitueeruma, kuid isikud, kes tunnevad New-Yorki ja selle ööelu, on vastupidisel seisukohal ja arvavad, et öölokaalid pole enamalt jaolt muud midagi, kui omamoodi lõbumajad, kus teenijaid sunnitakse prostitueeruma.

Huvitav on muidugi ka öölokaalide publik. Peale harilikkude pummeldajate, provintslaste jne. leidub neis tihti ka noori tütarlapsi. Mõnedel öölokaalidel on nimelt omamoodi hea kuulsus, s. o. nende kohta arvatakse vastavates ringkondades, et seal midagi halba ei sünniks, et need on ainult kõrtsid, mis küll seadusega keelatud, kuid muidu täitsa korralikud, neis igatahes lõbunaisi ei leidu, kuid see on vist ka ainukene vahe „korralikkude“ ja „korratute“ öölokaalide vahel. Neid külastavad meeleldi seltskonnadaamid, kellele pakub lõbu veidi tegutseda seadusevastaselt. Odavamates lokaalides (muidugi jälle korralikkude hulka kuuluvates) võib tihti näha naisüliõpilasi, masinakirjutajaid, naisametnikke jne. Muidugi tuleb neil noortel naisterahvastel, kes elavad vanemate, sugulaste või tuttavate juures, kodu midagi seletada, kui hilja koju tullakse. See on lokaalide omanikkudelt ka ette nähtud. On trükitud erilised kaardid, mis antakse kätte noortele naistele lokaalist lahkumisel, millega tõendatakse, et prl. X viibis sel ja sel kellaajal võimlemistunnis, keelekursusel, laulutunnis või midagi sellesarnast. Ameeriklased on praktilised inimesed ja oskavad rahuldada sensatsiooni- ehk uudishimu. P.

Kümme aastat Eesti politsei teenistuses.

25. septembril võis Luke rajooni konstaabel Johan Karama vaadata tagasi kümneaastasele tegevusele Eesti politseis. K. sündis 1895. a. Kuigatsi vallas, astus 1915. a. Tartu politsei teenistusse; sama aasta sügisel võeti ta kaitsevähk. Jaanuarikuul 1919. a. läks K. Eesti rahva-vähk ja tuli sealt septembrikuul politseisse.

Juubeli puhul soovisid kaasametnikud oma kolleegile õnne, püsivust ja edu edaspidiseks tegevuseks.

K. Kütt.

Ametlik osa.

Kohtu- ja siseministri käsukirjaga

24. septembrist s. a. nr. 49.

on nimetatud kodanik Jaak Vaabel notariks Narva linna, arvates 20. oktoobrist 1929. a.

Kohtu- ja siseministri käsukirjaga

1. oktoobrist s. a. nr. 51.

on nimetatud kriminaalpolitsei agent Tallinnas Sergei Kuresson ja kriminaalpolitsei agent Viljandis Jaan Naissõn kriminaalpolitsei assistentideks Viljandisse, mõlemad arvates 1. oktoobrist s. a.

Kohtu- ja siseministri käsukirjaga

3. oktoobrist s. a. nr. 52.

on nimetatud Julius Tiisfeldt politseiaubikomissariks Tallinna-Harju prefektuuri juure, arvates 1. oktoobrist s. a.

Politseivalitsuse direktori ringkirjaga

3. oktoobrist s. a.

nr. 2271-b on saadetud välis- ja kriminaalpolitseile ärakiri Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse kirjast 19. IX. s. a. nr. 13980 politseivalitsusele:

Tervishoiu- ja hoolekandevalitsus juhib teie tähelepanu sellele, et „Riigi Teataja“ nr. 65 s. a. on ilmunud määrus kihvtiste ja kangemõjuliste ainete nimekirja täiendamisest kloorhapi kaaliumiga ehk kalium chloricumiga, millega selle kivilõhkumise kaalina tuntud ja tarvitatud aine kohta hakkasid maksma arstiseaduse §§ 678—693.

nõudmised, mis maksavad 1. kategooria kihvtiste ja kangemõjuliste ainete kohta. Sellega on selle hädasohtliku aine vabamüük keelatud ja lubatud peale apteekide, ainult niisugustest rohukauplustest, millel on õigus 1. järgu kihvtiste ja kangemõjuliste ainete kaubelda. Apteekidel on õigus seda ainet kuiva ollusena ainult arstitähena välja anda; tehniliseks otstarbeks, näiteks kivilõhkumiseks, tohivad apteegid ja 1. järgu kihvtiste ja kangemõjuliste ainete kauplemise õigusega rohukauplused seda ainet ainult politsei ja tervishoiu osakondade tunnistustega välja anda, kusjuures tunnistuste ärakirjad saadetakse tunnistust (ostuluba) väljaandva asutuse poolt Tervishoiu- ja hoolekandevalitsusele. Tunnistuste väljandmisel palume silmas pidada, et need ainult niisugustele isikutele välja antakse, kes oskavad selle kardetava lõhkeainega ümber käia, ja omalt poolt kaasa aidata õnnetuste vähendamiseks kloorhapi kaaliumiga kivilõhkumisel. Samuti palume korraldada järelevalvet, et kivilõhkumise kaalit ei müüdaks poodidest ja niisugustest rohukauplustest, kust selle aine müük ei ole lubatud.

Politseivalitsuses on registreeritud:

ajaleht „Tallinna Post“, hakkab ilmuma Tallinnas, üks kord nädalas, väljaandja — kirjastus „Tallinna Post“, vastutav toimetaja — Otto Grünreich. „Tallinna Post“ trükitakse Tallinnas, a.-s. „Ühiselu“ trükikojas.

Küsimusi ja kostmisi.

„E. P.“ lugeja. Küsimus. 1) Politseivalitsuse loaga on korraldatud loteriil õnnemäng (rulett). 10 numbri peale on pandud välja raha, asja väärtuse järgi, kas 10 või 25 senti. Väljalootatavate asjade hulgas on õlu, veinid, liköörid ja pitseeritud pudelites riigiviin, mis sageli pannakse ruletilaualle väljalootitava aina. Kas on käesoleval juhtumil tegemist aktsiisi-seaduse rikkumisega ja kas on ameerika oksjonil luba müüa alkohoolisi jooke?

Vastus: V. vastus nr. 30—2 („E. Politseileht“ nr. 3 — 1928).

„E. P.“ lugeja nr. 111. Küsimus. Maksu võlgnik töötab vabrikus ja saab tasu (palka), politsei paneb palgale aresti vastuvaidlemata korras maksu sissenõudmiseks; teadaande võtab vastu vabriku kontoris kirjutaja ja lööb firma stambi alla. Tööliselt peetakse nõutav summa palgast kinni, kuid vabriku poolt ei maksta seda raha politseile välja, vist rahapuudusel, kuid lubatakse maksta, ja nii möödub nädalaid, kuid raha ei saa.

Kuidas tuleks toimetada, et raha kätte saaks?

Vastus: V. vastus küsimusele nr. 198—1. („E. Politseileht“ nr. 13/14 — 1926).

Välismailt.

48 mürgitajannat.

Mõne nädala eest anti Ungaris 48 nais-terahvast kohtu alla oma meeste, laste ja lähemate sugulaste tapmise eest mürgitamise teel. Kohtualused on kõik võrdlemisi noored inimesed, nende vanadus kõigub 40 aasta ümber. Üldse pannakse neile süüks sada tapmist! Kriminaaljalugu tunneb suuri mürgitamisprotsesse, meie kõik oleme lugenud või kuulnud kurikuulsatest mürgitajannadest: Voisin, Brinvilliers, Linden, König, Gottfried, Jager, kuid sarnases suures ulatuses, nagu tapmisi mürgitamise teel korraldasid eelpoolnimetatud Ungari naised, säärast halastamatust ja julmust tapmiste toimepanemisel näeme esimest korda ajaloo. Tapmised algasid siis, kui peale maailmasõja lõppu mehed tulid külladesse tagasi, kui pidi kaduma naiste ainuvalitsus, mis muidugi kestis sõjaajal. Kuritegude toimepanemise kohaks oli kolm väikest Ungari küla, mis juba varem olid kuulsad oma jõukuselt — ja ka selle poolest, et seal õitses ühe lapse süsteem, abortide tegemine jne. Huvitav ja iseloomustav tervele seal valitsevale olukorrale on veel asjaolu, et kohalikud arstid ei teinud kindlaks ühtki tapmist, alati märgiti surmatunnistusele, et surm on

järgnenud ühe või teise haiguse, ühe või teise loomuliku põhjuse tagajärjel. See — arstide — küsimus on muidugi veel eriküsimus terves loos, millega teeb tegemist eriline siseministeeriumilt nimetatud komisjon. Asi tuli avalikuks paari anonüümteadaande põhjal. Selles mõttes on Ungari lugu väga sarnane Voisini omale Pariisis, kus tähendatud mõrtsuka kuritegude uurimiseks nimetati eriline kohus, n. nim. chambre ardente. Tähendatud anonüümkirjad saadeti sandarmivalitsusele ja neis paluti välja kaevata ja arstliselt järele vaadata lasta kahe hiljuti surnud abielumehe laibad. Politsei asus kohe asja uurimisele: laibad kaevati välja ja selgus, et inimesed olid tõesti tapetud, nad mürgitati arseeni abil. Lesed viidi politseisse ülekuulamisele ja nad ei salganud oma kuritegu. Nad seletasid oma teguviisi pehendamiseks ainult, et nad olevat talitanud nii, nagu talitasid kõik ümbruskonna naised viimase kümne aasta jooksul. Antika otsekohe teada, kellelt on saadud märk. Mürgimüüjannaks osutus ämmaemand Susanne Oláh Nagykürti külast. See isik oli muu seas ametivõimudele juba ammugi tuntud aborditegijana, kuid kunagi ei läinud korda tema süüd kindlaks teha. San-

darmid ruttasid otsekohe ämmaemanda korterisse — nad tulid aga liig hilja — kurjategija oli ise oma elule lõpu teinud, ta teadis, mis teda ootas. Oláh nabrinna, kes muu seas samuti oma mehe tappis, sest ta tuli sõjast tagasi invaliidina ja ei suutnud sarnasena muidugi enam põllutööd teha, jutustas, kuidas ämmaemand tegi kõik ettevalmistused vabasurmaks, et sel hetkel, kui sandarmid ilmuvad tema maja ette, lahkuda elust — nähtavasti lootis ta siiski viimase silmapilguni, et keegi teda ära ei anna. Kui esimesed tapmislood olid enam-vähem selgunud, korraldas vastav prokurör kõikide surmaregistrite läbi vaatamist, et selgusele jõuda, kas tegemist pole laiaulatuslise kuritegevusega. See eeldus osutus õigeks. Samal ajal andsid areteeritud naised ametivõimudele veel hulk teateid, lootuses, et nad ise pääsevad kergema karistusega. Saadud teated näitasid veel teise suure kurjategija peale, jällegi ametilt ämmaemandale Christine Bruikile, kes elas naaberkülas. Ka see tunnistas kohe oma süü üles. Selle nais-tarahva juurest leiti korralikult peetud kassaraamat, kuhu olid märgitud kõik sisetulekud. Sel viisil saadi teada ka mürgitamise „taks“: see oli alati üks ja sama — 100 pengöt ja koorem puid. Iga summa järele oli märgitud vastava ohvri nimi. Nii saadi ikka laiemal ja laiemal ulatusel tapmiste jälile — ja nüüd on vastav vangimaja liig väikene selleks, et mahutada kõiki kurjategijaid. Siiski pole veel kõik lood selgitatud! Tapmiste motiiv on alati üks ja sama: tahe kõrvaldada inimest, kes tööd ei suuda teha ja seetõttu „asjata“ sööb! Nii tapeti vanemaid, kes olid töövõimetud, siis vigaseid, joodikuid, üleliigseid lapsi. Üks naistest, Paula Lyka, tappis isa, ema, venna, onu ja teise poja — selleks, et võimaldada talu üleandmist esimesele pojale! Imestama paneb see külm rahu, millega naised jutustavad tapmisest.

Kas mõrtsukas ilmub vabatahtlikult politseisse?

Ameerika Ühisriikides kasvab tapmiste arv iga aastaga. Nagu selgub hiljuti ilmunud ametlikust teadaandest, hukkusid läinud aastal Ühisriikides 12.005 inimest tapmiste tõttu. Sellest üldarvust langeb 337 juhtumit New-Yorgi ja 527 juhtumit Chicago peale. Kuid suurem kui see hädahoht on teine, mis erilisel käib ameeriklastele närvidele: suurem osa toimetatud

tapmistest jääb selgitamata. Tähendatud 337 tapmisest New-Yorgis läks korda täielikult selgitada ainult 28 mõrtsukatööd nii, et kurjategijad võidi anda kohtu alla ja neid karistada. 74 juhtumil ei läinud korda üldse mingit selgust tuua tapmisse, kuna teiste kuritegude toimepanemise kohta kogutud materjal osutus niivõrt puudulikuks, et kohus ei saanud kedagi karistada. Võrdluseks olgu tähendatud, et Berliinis läks korda samal ajal täielikult selgitada 90% kõikidest tapmistest, Londonis on olukord isegi veel parem. On arusaadav, et New-Yorgi politsei kõik teeb, mis vähegi võimalik, et muuta sellist häbistavat ja hädahohtlikku olukorda. Nii formeeris New-Yorgi politseikomissar (politsei-ülem) Whalen hiljuti erilise politseiagentide salga, mis koosneb esialgu 50 isikust. Need agendid ei tunne üksksteist, neid tunnevad üldse ainult üksikud politseijuhid. Nende ülesanne seisab peamiselt sidemete loomises New-Yorgi kurjategijatega. Selleks külastavad nad kahtlaseid lokaale, katsuvad tuttavaks saada suteneeridega, lõbunaistega, varastatud kraami ostjatega, varastega jne. Saadud teateid on nad kohustatud viivitamata edasi andma. Selle salga loomiseks andis otsekoheste tõuke miljonär Marlowi tapmine, mis omal ajal sünnitas suurt sensatsiooni, seda enam, et teada oli, et tapetu kuulus salapiirituse vedajate ja müüjate hulka. Nüüd on New-Yorgi politseikomissar tulnud algupärasele mõttele, mida küll võimalik teostada ainult Ameerikas. Ta kutsub nimelt Marlowi tapja üles vabatahtlikult ilmuda politseisse ja ennast anda politsei kätte. Üleskutses tähendatakse veel, et mõrtsukas teada on ja samuti on teada, et tapja lahkus oma korterist päev pärast tapmise toimepanemist. Politsei saavat kurjategijat nii-kui-nii tabada, seetõttu oleks viimasele parem, kui ta ilmuks vabatahtlikult, see vähendaks karistust. Ameerikas käiakse üldse põhimõtte järgi: „to give a chance“. Nüüd tahetakse ka mõrtsukale anda võimalus. Kui ta ilmub vabatahtlikult, saab ta karistusena mõistetud sunnitööle umbes 20 aastaks, kui ta aga vabatahtlikult politseisse või teiste ametivõimude juure ei ilmu ja tabatakse ta, ootab teda kindlasti surmanuhtlus — elektritool. New-Yorgis ollakse uudishimulik, kas tapja ilmub vabatahtlikult või ei ilmu. Asjata on vist juure lisada, et tõsiselt tema vabatahtlikku ilmunisse keegi ei usu.

Inimene, kes autosid pole näinud.

Muidugi leidub sääraseid inimesi veel palju, kuid nad asuvad kõik kuskil Kesk-Aafrikas, Lõuna-Ameerikas, Kesk-Aasias jne. Inimene, kellest on jutt, elab aga autode riigis — Ameerika Ühisriikides, Bostoni linnas. Selle linna vanglas viibib nimelt keegi Pomeroy, kes mõisteti 1876. aastal eluksajaks sunnitööle. Jesse Pomeroy lubatakse nüüd esimest korda välja, s. o. teda ei vabastata vanglast lõpuliikult, vaid talle antakse, arvesse võttes tema vanadust ja kauaaegset viibimist vanglas, veidi puhkust. Ja nii näeb vana kurjategija, kui ta vanglast tuleb, esimest korda oma elus trammi, autot, pilvelõhkujat jne.

Huvitavaid politseikongresse.

Käesoleva aasta novembrikuul tahtakse korraldada New-Yorgis üleilmset politseikongressi, mis töötab saada huvitavaimaks üldse. Endine New-Yorgi politseijuht, Richard E. Enright, viibis pikemat aega Pariisis, et ettevalmistusi teha selle kongressi heaks kordaminekuks. Vastavad prantsuse võimud olid talle igapidi abiks, nii et võib eeldada elavat kongressist osavõttu. Arvatakse, et 60 riigi ümber saadavad oma esindajaid tähendatud kongressile, mille peatulesandeks on muidugi arendada ja kindlustada rahvusvahelist politsei koostöötamist. On mitmeti arusaadav, et just Ameerika Ühisriigid on huvitatud politseikongressi kokkukutsumisest. Esmalt ei võta Ühisriigid osa Euroopas peetavatest politseikongressidest. Ameerika käib siin nähtavasti sama põhimõtte järgi nagu rahvasteliidugi suhtes. Teiselt poolt aga on Ühisriigid esimeses järjekorras huvitatud politseiasutuste koostöötamisest, politseiasjanduse arendamisest, kuritegevuse vastu võitlemisest. Sest Ameerika Ühisriigid on, nii imelik kui see ka ei näi, praegu see maa, kus kuritegevus kõige enam õitseb, Ühisriigid on praegusel silmapilgul kurjategijate paradisiiks — vaatamata sellele, et Ühisriigid on rikas maa, et seal elutingimused ja töövõimalused on hoopis soodsamad kui, näiteks, kuskil Euroopas. Richard E. Enright pidas muu seas, Pariisis olles, loengu kuritegevusest Ühisriikides. Klubi „America Club of Paris“ oli kuulajaid täis, kellele endine politseiülem pidi seletama, et Ühisriikides tapetakse igal aastal keskmiselt 12.000 inimest, et röövivate ja riisumiste tagajärjel saab igal aastal haavata 60.000 kuni 70.000 inimest!

Teiste sõnadega, mõrtsukate ja röövlite ohvriks langeb nelja aasta jooksul sama palju inimesi, kui Ameerika Ühisriigid kaotasid surnutena ja haavatutena maailmasõjas! Sellele lisaks tulevad muidugi veel varanduslikud kahjud, mida muidugi raske on enam-vähem täpselt kalkuleerida. Enrighti arvates ulatuvad need kahjud igal aastal 4 biljonini, s. o. summani, mille suurus üldse enam ei oska ette kujutada.

Surmanuhtlusest.

Tegelik elu on juba väga mitmel puhul näidanud, et surmanuhtlusel ei ole neid tagajärgi, mida tihti peale soovitakse näha: kõigepealt ei hirmuta see karistusviis kurjategijaid ja ei hoia neid kuritegude toimepanemise eest. Just vastuoksa: mitmel korral on võidud tähele panna, et surmanuhtluse üheks tagajärjeks on karistuse täideviimisel pealtvaatajate verehimu tõusmine. Kriminaalajalugu tunneb palju juhtumeid, kus kurjategijad, keda hiljem karistati surmaga, viibisid pealtvaatajatena surmanuhtluste täideviimisel. On tähele pandud, et teatud aegadel, s. o. siis, kui surmanuhtlusi viiakse täide suurel arvul, massi verehimu võib omada epideemia iseloomu. Seda näeme, näiteks, Prantsusmaal suure revolutsiooni ajal, sedasama võisime tähele panna Nõukogude Venes alles hiljuti. Prantsuse ajalugu kõneleb, näiteks, hulgalistest tapmistest Lyons, kus komissaride poolt hukati palju inimesi uputamise teel jões. Surmanuhtluse täideviimisega tehti isegi nalja: võeti surma mõistetud meesterahvas ja naisterahvas, seoti nad üksteise külge — peale selle, kui neilt kõik riided olid maha kistud — ja visati siis alasti jõkke, seda protseduuri nimetati tsüüniliselt revolutsioonilisteks pulmadeks. Alles aegamööda on jõutud arusaamisele, et surmanuhtluse täideviimine pole mingisugune avalik etendus. Veel 1805. a. maksmapandud Preisi kr. kp. kord nägi täpselt ette, mida tuli teha, et kõik pealtvaatajad — ka need, kes kaugeimal asusid — näeksid, kuidas surmataks inimene. Kooliõpetajad olid kohustatud surmanuhtluse täideviimise päeval ilmuma ühes õpilastega surmamise paika. Muidugi olid sel päeval kõik koolid kinni. Arvati, et sel teel võib hästi mõjuda lastele ja neid tulevikus ära hoida kuritegude toimepanemisest. Unustati, et sarnasel viisil patustati kõige rängemalt laste süütuse vastu ja et niimoodi äratati neis kõige jämedamal kombel seksuaaltundeid.

Advokaatidelt nõutakse loetavat allkirja.

Hiljuti lükkas saksa riigikohus tagasi ühe advokaadi revisjonikaebuse õige omapärastel motiividel. Riigikohtu kriminaal-osakond ei võtnud advokaadi kaebust harutamisele seepärast, et kaebusel puudus kohtu seletuse järgi allkiri. Kohus tähendas, et kaebuse all leiduvat küll mõnesugused märgid, kuid need ei olevat tähed ja neist nime juba kuidagi ei saa lugeda. Seetõttu tuleb kohtu arvamisel, kaebusele vaadata kui allkirjata paberile, mida harutamisele üldse ei saa määrata. Muidugi oli revisjonikaebus advokaadilt alla kirjutatud, kuid see allkiri oli tõesti mitte loetav, nagu see tihti juhtub ka mujal maailmas.

Hajameelne varas.

Senini armastati kõnelda ja naerda hajameelse professori üle; selle meile kõigile vähemalt naljanurkadest tuntud tüübi jätab aga varju varas, kes hiljuti tungis Chicagos kaupmehe Arthur Krügeri korterisse. Mees nägi palju vaeva, et läbi otsida kõik kapid, kastid, sahtlid ja lauad. Ta vaev kandis ka vilja, sest kaupmehe korteris leidis kaunis palju raha ja väärtasju. Kui kõik oli läbi otsitud ja lahti murtud, võttis mees, nähtavasti õige korraarmastaja isik, saagi kokku, mille väärtus ulatus 12.000 dollarini, ja pani kõik asjad paberisse ning pistis paki oma vana mantli taskusse. Ära minnes torkas vargale nähtavasti veel silma korteriomaniku uus palitu. Mees ei kalkuleerinud kaua: võttis seljast oma vana kulunud mantli, riputas selle varna ja pani selga kaupmehe uue palitu. Võib arvata, et varas heas meeolus suure saagi ja uue palitu üle korterist lahkus, et — muu seas — jäljetult kaduda. Kui Krüger tuli koju, leidis ta, et teda on vahepeal külastatud: kapid ja lauad olid lahti murtud ja kaupmees oli nukras tujus saadud kahju pärast. Siis nägi ta palitu varnas rippumas; seda lähemalt vaadeldes ja läbi katsudes, selgus, et kõik raha ja väärtasjad olid taskus.

Tuletõrje murdvarga abilisena.

Berliini tööline Otto Schild oli vist küll esimene kurjategija maailmas, kes kasutas ära tuletõrjujate abi, et toime panna murdvargust. Schild sai teada, et temale tuttav perekond kavatses sõita maale pikemaks ajaks. See viis mehe mõttele toime panna tuttavate juures murdvargust, seda enam, et ta teadis, et tuttavate juu-

rest võib midagi leida. Schild oli aga alles algaja, kavatsetud murdvargus oli tal esimene sellesarnane kuritegu. Seetõttu puudusid mehel ka kõik murdvarguse toimepanemiseks tarvisminevad tööriistad. Mees ei mõelnud kaua: ta läks lähemasse tuletõrje üksusse ja seletas seal, et tema korteris on gaasitoru lõhkenud ja palus tuletõrje abi. Otsekohe tulid kolm tuletõrjujat mehega kaasa, kelle nägu näitas suurt ehmatus ja kartust. Tuletõrjujad avasid korteriukse ja konstateerisid siis, et gaasitorud on kõik korras. Kui nad oma kohuse olid täitnud, lahkusid nad korterist. Schild võis muidugi nüüd vabalt tegutseda. Ta kraamis kõik asjad kokku, mis vähegi paistsid talle väärtuslikud olevat, ja kadus takistamatult. Asi tuli aga siiski varsti ilmsiks ja politsei areteeris mehe. Kohus halastas mehikese üle ja mõistis ta ainult kuueks kuuks vangi, kusjuures karistuse määramine sündis ainult tingimisi.

New-Yorgi politsei saab uued autod.

Mõne aja eest lubas New-Yorgi linnavalitsus linnapolitseile 277.000 dollarit uute sõiduriistade muretsemiseks. See sündis politseikomissar Whaleni pealekäimisel, kes juba ammugi rõhutas uute autode ja mootorrataste ostmise vajadust New-Yorgi politseile. Asi seisab selles, et New-Yorgi politsei oli senini varustatud võrdlemisi vanade ja nõrgajõuliste autodega. Kurjategijate tagaajamisel aga osutusid need sõidukid peaaegu kõlbmatuteks. Ameerika kurjategijad tarvitavad ainult häid autosid. Suuremaid kuritegusid panevad harilikult toime suuremad salgad, kellel on vaja kuriteo toimepanemise pagalt lahkuda nii ruttu kui vähegi võimalik. Seetõttu on just kardetavate salkade kasutada parimad ja tugevaimad autod, millele ei jõua järele politsei sõidukid. Politsei tarvitada olid senini odavad masinad, mis pealegi olid terved päevad järgemööda sõidus, nii et harilikult pidasid politsei autod vastu ainult üks aasta. Nende parandamine oli võrdlemisi kallis, seda enam, et korralikku sõiduriista siiski üldse ei saadud. Autosid kavatsetakse osta ilma vähempakkumiseta, et tõesti saada parimaid sõiduriistu vabal valikul.

KIRJAVASTUSI.

A. P. „Maakonstaablite ümberpaigutamises“ sel kujul ei lähe. Võiks ümber töötada.

Väljaandja: **Kohtu- ja siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.**

Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**

Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i .

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

- Treihvelt, Anto Hantsu poeg, välja antud Karula vallavalitsuselt 31. 12. 19 a. nr. 465.
- Tiit, Marie Jaani tütar, välja antud Valga linna politsei ülemalt 1. 9. 20 a. nr. 8606.
- Lõokene, Marie Kusta tütar, välja antud Sangaste vallavalitsuselt 17. 4. 25 a. nr. 56.
- Ritson, Eduard Peetri poeg, välja antud Valga linna politsei ülemalt 3. 1. 20 a. nr. 3635.
- Kõiv (Grüner), Elisabet Peetri tütar, välja antud Kuigatsi vallavalitsuselt 30. 4. 20 a. nr. 829.
- Ratnik, Paul Jaani poeg, välja antud Kuigatsi vallavalitsuselt 19. 12. 19 a. nr. 157.
- Pook, Leoniida Johani tütar, välja antud Saadjärve vallavalitsuselt 17. 10. 28 a. nr. 674.
- Lepik, Jakob Jakobi poeg, välja antud Valga jaoskonna politseikomissariilt 26. 3. 26 a. nr. 406.
- Maikov, Ivan, välja antud Irboska vallavalitsuselt 12. 12. 24 a. nr. 1071.
- Kangus, Aleksander, välja antud Tartu linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 3. 12. 21 a. nr. 11254.
- Tsvetkov, Aleksandra, välja antud Irboska vallavalitsuselt 24. 9. 23 a. nr. 426.
- Savkin, Anna, välja antud Irboska vallavalitsuselt 28. 8. 21 a. nr. 9256.
- Drozdov, Agafja, välja antud Irboska vallavalitsuselt 7. 8. 20 a. nr. 7153.
- Jakubovitš, Ekaterina, välja antud Irboska vallavalitsuselt 15. 3. 20 a. nr. 3471.
- Širokov, Anastasia, välja antud Irboska vallavalitsuselt 15. 1. 21 a. nr. 8225.
- Krutin, Pelageja, välja antud Irboska vallavalitsuselt 1925 a. nr. 1133.
- Kuropatkin, Aleksandra, välja antud Irboska vallavalitsuselt 6. 9. 26 a. nr. 396.
- Krutin, Nefet, välja antud Senno vallavalitsuselt 15. 11. 23 a. nr. 929.
- Vorobjev, Jakob, välja antud Irboska vallavalitsuselt 3. 9. 24 a. nr. 522.
- Korkmann, Johannes Jüri poeg, välja antud Ambla vallavalitsuselt 8. 12. 20 a. nr. 1661. (945)
- Mägraken, Hugo-Alfred Mardi poeg, välja antud Tapa alevivalitsuselt 20. 10. 25 a. nr. 201. (944)
- Mägraken, Fanny-Rosalie Heinrichi tütar, välja antud Tapa alevivalitsuselt 17. 10. 25 a. nr. 200. (943)
- Pikajaago, Jüri Mardi poeg, välja antud Anna vallavalitsuselt 16. 11. 25 a. nr. 283. (973)
- Teppan, August Jaani poeg, välja antud Imavere vallavalitsuselt 16. 12. 26 a. nr. 91. (1024)
- Mischalagin, Maksim Kupriani poeg, välja antud Kapu vallavalitsuselt 24. 4. 28 a. nr. 4. (1026)
- Tubro, Aleksander Jüri poeg, välja antud Kuksema vallavalitsuselt 29. 5. 23 a. nr. 65. (1036)
- Maidner, August Eduardi poeg, välja antud Anna vallavalitsuselt 4. 10. 28 a. nr. 510. (1036)
- Ljulin, Aleksander Kusma poeg, välja antud Vasknarva vallavalitsuselt 27. 2. 29 a. nr. 1522/390308. (22104)
- Puskar, Alide Taaveti tütar, välja antud Aru vallavalitsuselt 31. 3. 22 a. nr. 73. (630)
- Timofejev, Viktor Vlasi poeg, välja antud Narva politsei 2. jaoskonna ülemalt 5. 3. 25 a. nr. 103/207570.
- Toom Aleksander Mihkli, poeg, välja antud Pärssamaa vallavalitsuselt 24. 9. 27 a. nr. 106. (1694)
- Zerkalov, Nikolai Leonti poeg, välja antud Skarjatina vallavalitsuselt 6. 9. 23 a. nr. 186. (2569)
- Pukonen, Ekaterina Semjoni tütar, välja antud Narva vallavalitsuselt 2. 9. 21 a. nr. 1761. (2227)
- Rand, Oskar Reinu poeg, välja antud Torgu vallavalitsuselt 1928 a. nr. 1482. (1695)
- Ilves, August Juhani poeg, välja antud Taebla vallavalitsuselt 28. 7. 24 a. nr. 138. (1698)
- Torpan, Alide Jaani tütar, välja antud Illuka vallavalitsuselt 23. 9. 24 a. nr. 328. (921)
- Mihkelson, Jüri Peetri poeg, välja antud Pärnu linna politseikomissariilt 14. 6. 26 a. nr. 632. (4248)
- Tamm, Mihkel Mad. poeg, välja antud Pärnu linna politsei jaoskonna ülemalt 18. 8. 23 a. nr. 1616. (4249)
- Janson, Liisa, Pärnu linna politsei ülemalt 17. 12. 19 a. nr. 5895.

Groth, Erika Anna tütar, välja antud Pärnu linna politsei jaoskonna ülemalt 4. 2. 21 a. nr. 13046. (4250)

Krisch, Liisa Jakobi tütar, välja antud Kilingi-Nõmme alevivalitsuselt 6. 2. 20 a. nr. 110. (4251)

Olde, Karl Marguse poeg, välja antud Tallinna politsei 2. jaoskonna ülemalt 20. 9. 20 a. nr. 10766. (4252)

Toom, Anna Kaarli tütar, välja antud Pärnu linna politsei ülemalt 31. 12. 19 a. nr. 8564. (4253)

Redlich, Selma Hendriku tütar, välja antud Pärnu linna politsei jaoskonna ülemalt 5. 12. 21 a. (4254)

Jaanson, Aleksander, välja antud Pärnu linna politsei ülemalt 17. 12. 19 a. nr. 5894. (4255)

Andreesen, Marie Reinu tütar, välja antud Pärnu linna politsei ülemalt 22. 11. 19 a. nr. 610. (4355)

Herkel, Kadri Marguse tütar, välja antud Viljandi linna politsei ülemalt 1. 12. 1919 a. nr. 1129. (4258)

Tamm, Emilie Jüri tütar, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 14. 11. 24 a. nr. 4421-a. (4259)

Otter, August Villemi poeg. (5479)

Suvorov, Isak Osipi poeg, nr. 1388. (5479)

Dutkin, Tatjana Mihaili tütar, nr. 115. (5479)

Bašmakov, Konstantin Ivani poeg, nr. 615. (5479)

Jakobson, Karl Otto poeg, nr. 109. (5479)

Miruškov, Agafja Feodori tütar, nr. 50. (5479)

Salekešin, Ignati Peetri poeg, nr. 86. (5479)

Vaena, August Joosepi poeg, nr. 18. (5479)

Jaksin, Ivan Grigori poeg, nr. 33². (5479)

Portnov, Ignati Saveli poeg, nr. 1922. (5479)

Veiner, Anna Jakobi tütar, nr. 202. (5479)

Mesi, Andres Anna poeg, nr. 42. (5479)

Baumthal, Liisa Gustavi tütar, välja antud Käru vallavalitsuselt 30. 12. 19 a. nr. 286. (8853)

Mickvitz, Thea Heinrichi tütar, välja antud Pärnu linna politsei ülemalt 29. 11. 19 a. nr. 1248. (8854)

Bauermann, Anton Hansu poeg, välja antud Käru vallavalitsuselt 6. 2. 20 a. nr. 693. (8855)

Mihkelson, Julius Johani poeg, nr. 106. (5479)

Linkberg, Anna Reinu tütar, välja antud Türi alevivalitsuselt 19. 12. 19 a. nr. 536. (8856)

Porman, Alma Hansu tütar, välja antud Väätsa vallavalitsuselt 29. 6. 23 a. nr. 140. (8857)

Lints, Liisa Jaami tütar, välja antud Porkuni vallavalitsuselt 13. 1. 20 a. nr. 614. (8858)

Kuulutus.

Sadama jaoskonna politseikomissar Tallinnas annab teada, et 16. oktoobril 1929. a. kell 12 hommikul müüakse Tallinna sadamas, Baikovi sillal, C. F. Gahlnbäck'i garaažis

enampakkumisel

Aleksander Luuk'i päralt olev varandus, mis koosneb ühes täiskummidega vanast veo-autost, hinnatud 250.— krooni peale jõuvankrimaksu sissenõudmiseks.

Müüdavat autot võib näha oksjoni päeval kohal. Pakkumine algab hinnatud summast. Tallinnas, 10. oktoobril 1929. a. Nr. 0491.

A. Gutmann.

Politseiabikomissar.

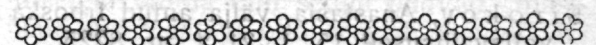
Politseivalitsus ostab võistluspakkumisel

viltsaapaid

Kinnised, 50-sendilise tempelmargiga varustatud pakkumised tuleb anda politseivalitsusele kuni 15. oktoobrini s. a. kella 10 homm., märgusõna all „pakkumine viltsaabaste kohta“.

Lähemaid teateid ja tingimusi võib saada politseivalitsusest, Toompea lossis, tuba nr. 22.

Politseivalitsus.

Politseivalitsus ostab võistluspakkumise

püstoli ja spordipüssi

padruneid

Kinnised, 50-sendilise tempelmargiga varustatud pakkumised tuleb anda politseivalitsusele märgusõna all: „Pakkumine padrunite kohta“, kuni 17. oktoobrini s. a. kella 10 homm. Lähemaid teateid ja tingimusi võib saada politseivalitsusest Toompea lossist, tuba nr. 22, igal tööpäeval kella 10—13.

Politseivalitsus.

